

Maaja Hage

Haridus:

1971-1976. Tartu Riiklik Ülikool- eesti filoloog, eesti keele ja kirjanduse õpetaja

1961-1968. A.Kesleri nimeline Kohtla-Järve Keskkool

1957-1961. Ratva algkool

Töökäik: 1976-2012. Pärnu Ühisgümnaasiumi (kuni aastani 1995 Pärnu 1. Keskkool)

emakeeleõpetaja. Õpetatavad ained: eesti keel ja kirjandus; valikained: kirjanduse süvakursus, ajakirjandus, kõneõpetus, väitlus, draamaõpetus

Õpetaja kvalifikatsioon (atesteerimine):

1989. Õpetaja-metoodik

1991. 1. palgajärk vastavalt haridustöötajate atesteerimise vabariikliku komisjoni otsusele 17.12.1991. Anti õpetaja-metoodiku aunimetuse põhjal

1997. Õpetaja- metoodik

2001. Õpetaja- metoodik

2006. Õpetaja- metoodik

2011. Õpetaja metoodik

Tunnustus:

1985. Rinnamärk „Haridustöö eesrindlane“

1994. Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi aastapremia õpiku „Kõnelema!“ eest

1994. Aasta Õpetaja

2000. Pärnu linna kultuuri aastapremia emakeele edendamise eest (õppekomplekti „Tekstiõpetus Ainaaamat“ ja „Tekstiõpetus. Ainevihik“ 2000 eest)

2010. Pärnu linna Johann Voldemar Jannseni nimeline preemia aastatepikkuse eduka pedagoogitöö eest eesti keele ja kultuuri õpetamisel

Haridusministeeriumi aukirjad, tänukirjad: 1983, 1989, 1991, 1996, 2001, 2003, 2005, 2006, 2010, 2011

2005. Pärnu Linnavalitsuse tänukiri eduka pedagoogilise töö eest

Hulgaliselt kooli direktsiooni ja Pärnu linna haridusameti aukirju ja tänukirju

Tegevuse kirjeldus

Õppeasutuse arendustegevus

Olen aktiivselt osalenud kooli arengukava töös ja pidanud tulevikuvaadete kõrval väga oluliseks tagasivaadet ajalukku: kooli ajaloo jäädvustamist, sest oma kooli tunde loomine, õigus olla väärrika kooli õpilane eeldab kindlasti teadmisi eelkäijate tegutsemisest.

Kuulun humanitaarainete komisjoni, mis tähendab, et kooli õppekava koostamisel olen olnud konkreetselt seotud gümnaasiumi keeleklassiga. Olen välja töötanud Pärnu Ühisgümnaasiumi keeleklassi tervikliku ainekava ja koostanud valikainete ja –kursuste kavu: ilukirjandus ja lugeja, uurimusliku töö juhendamine gümnaasiumis, kuidas saada heaks suhtlejaks, ilmekas kõne, väitluse alused, ajakirjanduse alused, ajakirjanduse põhižanrid, ajaleht ja lugeja, lehe väljaandmine jms.

Kuulusin aastaid komisjoni, mis tegeles uute õpilaste gümnaasiumi keeleklassi vastuvõtuga (vastuvõtueeskirjad, katsete korraldamine ja klasside komplekteerimine).

Eelnevast johtuvalt olen emakeele ja kirjanduse kõrval õpetanud keeleklassis ajakirjandust, suhtlus- ja kõneõpetust ning väitlust, draamaõpetust, ilukirjanduslike tekstide loomist ning olnud selles vallas noorte emakeeleõpetajate juhendaja.

Ainealane metoodiline töö

Ainealases töös olen lähtunud õpilaste igakülgsest arendamisest, pidades väga oluliseks õpilaste suunamist ja juhendamist, teatud piirini vabaduse lubamist, mitte õpetamist. Kasutan mõtestatud õppimise stiili, mis nõuab õppijalt aktiivsust ja loominguilist, koostööoskust ja kogemuste vahetamist, arutlemist ning analüüsi.

Töö selline organiseerimine, kus õppija oleks uudishimulik, originaalne, loominguiline ning samas hea suhtleja ning koostöövõimeline, on põhjuslikult seotud paljude erinevate projektide algatamisega. Nimetada võiks ajaloo- ja keelekonverentse, väitlusi, rühma-, paaris- või individuaaltööna sündinud rühmatöid keele- ja kirjandustunnis, omaloomingu kogusid tekstiõpetuses ning draamaprojekte kirjandustundides. Olen väga oluliseks pidanud aktiivõppe üht printsiipi: korjata teadmisi vahetu kogemuse kaudu.

Õpilased kirjutavad tekstiõpetuse tundides erinevaid ilukirjanduslikke tekste: luuletusi, proosapalu, lühinäidendeid; koostavad stsenaariume, teevad lühifilme. Parimatest töödest annavad autorid välja klassi, rühma või individuaalse materjalide kogumiku, millega võib tutvuda kooli raamatukogus, või viivad läbi tööde esitlusi.

Suurimateks projektideks, mille sisuline kui organisatoorne töö hõlmas nii ainealast, metoodilist kui kasvatuslikku tegevust, võib pidada koolilehe HAAMER ja aastaraamatu väljaandmist. Kui hakkasin õppeaastal 1998/1999 õpetama keeleklassides ajakirjanduse aluseid, koostas in ainekava, muretsesin vajaliku õppematerjali, kuid sain varsti aru, et puudub korralik tekstiõpetuse õpik, ja nii sündis mõte oma kogemuste, õpilaste õnnestunud tööde ja põhjanaabrite soomlaste juures kogetu toel ise õpik kirjutada. Õppematerjal ilmus 2000. aastal („Tekstiõpetus Ainaamat“ ja Tekstiõpetus Ainevihik“. Ainevihik erines tavalisest töövihikust juba sellepolest, et lehti sai välja rebida ja täidetud töölehtedest koostada õpimapi (portfolio). Vihik sisaldas näidistekste, teksti kirjutamise põhitõdesid ja tööülesandeid. Taotlesin õppekomplekti koostades selle uudsust, õpilaspärasust, iseseisva töö kogemuse saamist ja oma peaga mõtlemist.

Ajakirjandustundidest kasvas välja kooli oma ajaleht, juhendas erinevate toimetuste tööd 1998. aastast 2007. aastani. Paralleelselt ajalehega alustasin keeleklassi õpilastega 2000. aastal kooli aastaraamatu väljaandmist. 2006. aasta novembris ilmub kooli juubeliks kuues aastaraamat. Aine õpetamisel ja suuremate ühistööde läbiviimisel kasutasin valdavalt enda koostatud õppemetoodilisi materjale, mis leidsid kasutamist järgmises teksti- ja kõneõpetuse õpikus, mis ilmus 2003. aastal.

Võin teatud tööle tagasi vaadates öelda, et Pärnu Ühisgümnaasiumi ajaleht HAAMER ja kooli aastaraamat olid märgilised ettevõtmised, mille kaudu hinnati ja hinnatakse kooli ja tema õpetajat.

Mõned näited HAAMRI saavutustest. 2001. aastal I koht vabariigis. 2002. aasta konkursil „Parim koolileht“ II koht, kujundus I koht. Konkurss “Kooliajaleht 2002”- VI koht vabariigis. Probleemloo kategoorias I koht, arvamisluloo kategoorias II koht. Kujunduse kategoorias I koht. Konkursil “Kooliajaleht 2004” üldkokkuvõttes kümne esimese hulgas. Probleemloo kategoorias I koht. Konkurss “Kooliajaleht 2005”- üldkokkuvõttes V koht vabariigis, probleemloo kategoorias I koht. Aastal 2006 probleemloo kategoorias I, üldkokkuvõttes V koht. 2007. aasta konkursile läksime juba trükikojas valminud lehega ja jäime napilt esikohast ilma (vabariigis II koht: parim arvamislugu, parim persoonilugu, olemusloo eripreemiad, parim vaheleht, parim foto).

Üks õnnestunumaid metoodilisi töid oli kooliajaloo teema läbiv kasutamine 7. klassi keele ja kirjanduse tundides. 19. veebruaril 2010 toimus sama klassi korraldatud ülekooliline konverents, kuhu olid kutsutud kõik uurimistöös osalenud (intervjuud, küsimustikud) vilistlased üle vabariigi ja kooli endised õpetajad. Kasvatuslikust aspektist lähtuvalt aitas projekt õpilasi mõistma panna, kui oluline on ajalooline mälu, metoodilisest aspektist- võimalus paljude erinevate meetodite varal välja jõuda väga hea tulemuseni, luua õpilastes positiivne kogemus.

Minu poolt 2007. aasta sügisest alustatud ulatuslik kooli ajaloo uurimine on pakkunud kümnetele õpilastele võimaluse süüvida oma kooli ajalukku (aastail 1952-1990) ja õppida uurimistööst koostamist, selle kaitsmist. Olen nelja aasta jooksul juhendanud üle kolmekümne XI klassi aastatöö, millest 22 töö autorid on arendanud oma uurimuse XII klassi koolieksamiks.

41. üleestilisel kodu-uurimiskonverentsil saavutasid Pärnu linnas autasustatud ning vabariiki võistlusele saadetud tööd (Keiri Lind, Anett Reilent) tähelepanu ja Anett Reilent tunnustati IV teemavaldkonna parimaks esinejaks.

2008. aasta 19. novembril toimus Pärnu hotellis Strand konverents „90 aastat eestikeelset gümnaasiumiharidust Pärnus“. Pärnu Ühisgümnaasiumi ja Pärnu Koidula Gümnaasiumi ühiskonverentsi üheks esinejaks oli ka haridusminister Tõnis Luukas. Ühisgümnaasiumi- poolse konverentsi peakorraldajana ja ettekannete juhendajana pidasin silmas seda, kui oluline on pika ajalooga koolide ajaloo tundmine ja sellest rääkimine ning ühiskonna teavitamine.

Metoodilised materjalid ja väljaanded

Tundsin huvi õpilaste suulise eneseväljenduse arendamise vastu ja olin 1986. aastal kutsutud ÜPUI pedagoogilise uurimistööst kursuse keeledidaktika sektsiooni töös osalema. Kolme aasta jooksul sai mulle selgeks, et pean tõsiselt tegelema hakkama kõneõpetuse metoodikaga. 1989. aastal toimunud uurimiskursuse lõpukonverentsil võisin oma esimestest arglikest seisukohtadest rääkida. Siit algas minu kui õpikute autori teekond ja kestab tänase päevani. 2001.aastal sain haridusministeeriumi tänukirja tänuks julguse ja pealehakkamise eest arendada õppekirjandust, tahtmise eest suunata õpilast avastama teadmiste maailma Lähipäevil lubasin appi minna venekeelsete koolide eesti keele õpetajatele just tekstiõpetuse valdkonnas ja esimest korda saame novembris Tallinnas kokku.

Trükis ilmunud teosed:

1. Kõnelema. Kõneõpetuse õpik. Harjutusi suulise väljendusoskuse arendamiseks koos õpetuste ja soovitusetega. Koolibri. Tallinn 1994.
2. Tekstiõpetus. Aineramat. Koolibri. Tallinn 2000.
3. Tekstiõpetus. Ainevihik. Koolibri. Tallinn 2000.
4. Teksti- ja kõneõpetus. Gümnaasiumi eesti keele õpik. Koolibri. Tallinn 2003.
5. Teksti- ja kõneõpetus. Gümnaasiumi eesti keele töövihik. Koolibri. Tallinn 2003.
6. Teksti- ja kõneõpetus. Gümnaasiumi eesti keele töövihik. 2. trükk. Koolibri. Tallinn 2006.
7. Pärnu 1. Keskkool aastail 1952-1990. Kooli ajalooramat. Pärnu Ühisgümnaasium. Pärnu 2012.
8. Konsultant, õpiku struktuuri idee autor, sisu toimetaja ja tööülesannete koostaja järgmistes väljaannetes:
 Luule Epner, Kristi Metste, Sirje Olesk. Vanem eesti kirjandus. Koolibri. Tallinn 2005;
 Epp Annus, Luule Epner, Ele Süvalep. Eesti kirjandus 20. sajandi esimesel poolel. Koolibri. Tallinn 2006;
 Epp Annus, Luule Epner, Mart Velsker. Uuem eesti kirjandus. Koolibri. Tallinn 2006.

Töö ülevabariigilises eesti keele ainenõukogus

Tööd ülevabariigilises eesti keele ainenõukogus alustasin 80. aastate lõpul. Aktiivne osalemine uurimiskursustel, kõneõpetuse teemaga tegelemine andis võimaluse kaasa rääkida õpilaste suulise eneseväljendamise parandamise teemadel. Töö ainenõukogus ei piirdunud ainult õpikute ja töövihikute käsikirjade retsenseerimise ja otsuste langetamisega, saime ise palju õppida teiste kogemustest, näiteks oktoobris 1998 viibisime Helsingi koolides ja mina isiklikult tõin Soomest kaasa palju uusi ideid ja mõtteid oma kõneõpetuse õpiku koostamiseks („Kõnelema! 1994). Julgen arvata, et üks osa meediaõpetuse jõudmisel Eestimaa koolisesse on seotud ka minu pikaajalise tööga üleriigilises eesti keele, kirjanduse ja meediaõpetuse ainenõukogu. Seda tööd on oma aukirjaga hinnanud ka Haridus- ja Teadusministeerium (30. september 2003).

Viimaseks nõukogus tehtud tööks kujunes Epp Annuse, Kristi Metste ja Sirje Oleski õpiku “Vanem eesti kirjandus “ mitmekordne retsenseerimine, mis viis välja kirjastus Koolibri ettepanekuni hakata kõigi kolme eesti kirjanduse õpiku sisutoimetajaks, luua õpikutele ühine struktuur ja koostöös Katrin Ruubeli ja Sirje Priksiga koostada tööülesanded. Minu sooviks oli

luua uus kaasaegne õpik, mis keskenduks eesti kirjanduses käsitletavate autorite loomingule (töö tekstiga), jättes eluloolise faktoloogia tagaplaanile, pakkudes õpilastele selle asemel pigem meeldejäävaid ja inimlikke lugusid kirjanike elust. Uus oli ka õpiku struktuur: materjalid olid jaotatud temaatilisteks kursusteks, kus vaadeldi käsitletavate kirjanikega seotud ajalist kultuuritausta, kirjanduselu üldpilti; käsitleti üksikautorite loomingut, millele järgnesid uused ja huvitavad tööülesanded. Niinimetatud lisalugemiseks olid kursuse lõppu paigutatud kirjanike elulood ja tööks vajalikud tekstid. Sel moel oli kõik tööks vajalik materjal kompaktselt õpikus olemas ja õpilasele pakutud võimalus uurida, avastada, seoseid luua, järeldusi teha. Ainenõukogu kiitis õpikud heaks.

2004. aastal võtsin osa projektist "Eesti keele arendamise strateegia (2004-2010) koolis. Juhatasin 2004. aasta 1.okt konverentil üht töörühma ja tegin rühmatöö tulemustest kokkuvõtte, millega esinesin 2. oktoobril kõikide konverentsil osalejate ees. Jätkutegevusena viisin oma koolis läbi arutelu ja koostasid ettepanekud eesti keele paremaks õpetamiseks koolis.

Töö riikliku õppekava töögrupis

Olen mitmeid erinevaid etappe töötanud riiklike õppekavade töögruppides ja võimalikult palju kaasa rääkinud kõne- ja tekstiõpetuse ainekavade koostamisel. Pärast kõneõpetuse õpiku „Kõnelema!“ ilmumist (1994) olin Eestis ainuke inimene, kes selle teemaga süvitsi oli tegelenud ja välja andnud gümnaasiumile mõeldud õpiku. Asjaolu tingis ka võimaluse 90. aastate lõpul ilmunud uude emakeele ainekavasse sisse kirjutada kõneõpetus. 1997. aastal ilmunud emakeele aineraamatus kirjutasin kõneõpetuse õpetamisest gümnaasiumis. 2005.aasta sügisest 2006. aasta 1. juulini toimus uue gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse ainekava koostamine. Osalesin töörühma teises ja kolmandas tööetapis. Kirjutasin 10. veebruaril 2006 Õpetajate Lehes töörühma seisukohtadest („Gümnaasiumi ainekava on valmis arutluseks“). 2008. aasta novembris andsin nõusoleku osaleda põhikooli II ja III kooliastme kirjanduse ainekava tööversiooni koostamisel. „Täname teid panuse eest põhikooli ja gümnaasiumi riiklike õppekavade uuendamisel“ seisab 2010. aastal Haridus- ja Teadusministeeriumi tänukirjas.

Töö Eesti Emakeeleõpetajate Seltsis

Olen olnud seltsi liige asutamisaastast (1989) peale ja kuulunud kümnekond algusaastat ka juhatusse (algul revisjonikomisjoni liikmena). Soovisin kuuluda nende emakeeleõpetajate hulka,

kes tahtsid seltsi kaudu sekkuda aktiivselt haridusellu ja teha midagi ära. Sügispäevadel aastal 1990 sain esineda oma lemmikteemal (kõneõpetus). Kuuludes 1993. aastast juhatuses metoodilise töö rühma, püüdsin oma esinemistes pakkuda uusi ideid. Üks uus valdkond, millega Eestis oldi veel vähe tegeldud, oli alustekstil kirjutamine. Koostasın sellealaseid õppematerjale, tutvustasin seltsi liikmetele ja kirjutasin huvitavaal teemal seltsi ajalehes Lõrp. Pärast minu esimese tekstiõpetuse õpiku ilmumist võtsin seltsi päevadel sõna ilukirjanduse osast tekstiõpetuses. Töömahukateks, kuid äärmiselt harivateks ja kollektiivi siduvateks kujunesid minu poolt organiseeritud suveekskursioonid Pariisi (1995) ja Norrasse (1996) . 1997. aastal ilmunud seltsi esimeses aastaraamatus kirjutasin teemal „Näpunäiteid algajale uurijale“. Uus sajand tõi kaasa uusi väljakutseid ja seltsielus jäin ma rohkem teiste töö nautijaks. Minu tööd seltsis hinnati aastapreemiaga (1994) ja tänukirjadega. Üks viimastest oli Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi tänukiri tehtud töö eest seltsi tegevuse edendamisel (04.11.2004.)

Töö koolitajana

Mittetulundusühing HarKo koolitas kuni 2004. aastani Pärnu linna ja maakonna õpetajaid, kuid korraldas ka ülevabariigilisi koolitusi, ühena ühingu koolitajatest koostasın õppekava, töötasin välja õppematerjalid ja viisin läbi järgmised kursused:

- 1) 12.08.2002 -16.08.2002. Uue teksti- ja kõneõpetuse kursuse (olin kursuse autor) rakendamisest gümnaasiumis (35 tundi). Sihtgrupp: Tallinna, Tartu ja Pärnu linna ja maakonna õpetajad;
- 2) 11.08.2003-15.08.2003. „Teksti- ja kõneõpetuse” õpiku praktiline rakendamine koolitunnis (30 tundi).Sihtgrupp:Tallinna ,Tartu linna ja maakonna õpetajad.

Õpiku ”Teksti- ja kõneõpetus”autorina olen läbi viinud ühepäevaseid koolitusi (6tundi) Jõgeva- , Viljandi- ja Tartumaa õpetajatele.

Kirjastuse Koolibri poolt tellitud õpikukursus (“Vanem eesti kirjandus”, “Eesti kirjandus 20. sajandi esimesel poolel” ja “Uuem eesti kirjandus”) gümnaasiumi kirjandusõpetajatele Tallinnas, Tartus ja Pärnus. Kuna olin õpikute sisuline toimetaja ja õpiku struktuuri looja ning kokkupanija, olen autorite lahkkel loal ka hiljem tutvustanud õpikute ülesehitust ja kasutamise võimalusi Pärnu linna emakeeleõpetajate aineseksioonis ning Eesti Emakeeleõpetajate Seltsis.

Ajalooramat

Põhjus, miks tahtsin ette võtta nii suurt ja vastutusrikast tööd, oli tahe jäädvustada nii paljude võimekate kooliinimeste tööd ühe nii olulise kultuuriosa arendamisel ja hoidmisel, nagu seda on oma kool. Soovisin pensionile siirdudes endast järele jätta midagi käegakatsutavat, kuid raamatu esitlusel, oma endiste õpilaste keskel, mõistsin, et selleks ei saa olla raamat, vaid hoopis minu sajad ja sajad tänulikud õpilased. Eestis on nii palju väarikaid ja ennastunustavalt tegutsevaid emakeeleõpetajaid. Nad kõik väärivad riigi kõige kõrgemat tunnustust.

Pärnus, 28. oktoobril 2012. aastal

Maaja Hage